

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Difficultas I. An assensus Fidei sit Certissimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

assensus nonnisi materialiter certus. Quod ipsum illustrat: quia casu, quo DEUS per supernaturalem concursum concurreret ad assensum fidei humanæ, assensus ille ficeret certus: quia DEUS non potest concurrere ad assensum falsum: nihilominus si ego, qui cilio auctum fidei humanæ, nescirem DEUM eâ ratione mecum concurrere, non essem tunc propriè certior, quâm si aeterno merito naturali eam crederem. *Quarta Condicio.* Ut assensus sit firmus per quem scilicet ita adhæreat objecto, ut ab illo vel nullo modo vel nonnisi difficulter dimoveri possit. *Hanc Doctrinam pluribus impugnat Lugo:*

IMPUGNAT Primò. Quod possit dari assensus immediatus certus, scilicet non appareat connexio necessaria, inter extrema, ut constat in assensu fidei. Ergo appetat, non esse universalem Conditionem, connexionem mediæ cum objecto.

RESPONDERI potest. Non posse negari, quod ad assensum certum, necessaria sit connexionio motivi cum objecto, sive sit inter extrema realiter, sive nonnisi ratione distincta: cum impossibilis sit assensus certus & non verus, ita, ut si sit objectum verum ex suppositione, etiam connexionio sit necessaria ex suppositione. Si autem sit simpliciter verum, etiam connexionio erit simpliciter necessaria: qualis connexionio ex suppositione, est etiam inter Dei dictiōnem & rem dictam.

IMPUGNAT Secundò. Quia ad certitudinem, non requiritur quod assentiens cognoscat verè suum modum assentendi esse infallibilem. Nam Beatus videns DEUM, habet auctum omnino certissimum, quamvis non habeat auctum reflexum, supra ipsammet visionem & supra modum ejus tendendi infallibilem.

RESPONDERI posset. Quod hæc Condicio non sit necessaria, ut actu exercito cognoscatur, sed sufficit ut in actu signato id fiat, & eo modo, quo, sciens, scit se scire, quamvis id non est necessiter faciat, in actu exercito. Hocque solum voluit Koninck. Unde nec requirit in allato exemplo, ut in actu exercito, noscatur infallibilitas fidei illius humanæ.

IMPUGNAT Tertiò. Lugo. Exemplum ad ductum, à Koninck probare oppositum: quia scilicet sequens reflexio, pro priori naturæ elicium auctum fidei humanæ, cumque supernaturalem, non posset facere certum, qui in ante non supponitur fuisse certus: non potest enim actus esse certus, qui intellectum non certificat de suo objecto. Cujus ulterior ratio est, quia eadem forma, eodem modo unita, non potest in posteriori naturæ, dare novum effectum formalem subiecto.

RESPONDERI posset. Illum auctum in se fuisse certum, quia ante eam reflexionem habuit supernaturalem, cui annexa est certitudo: sequensque reflexio, non faceret auctum

in se magis certum, faceret tamen habentem illum, magis certum: ad eum modum, quo qui invenit demonstrationem aliquam, & nondum illam pro tali agnoscit, nisi positâ reflexione, certe suâ reflexione nihil plus certitudinis objectivæ illi auctui tribuit, quâm ante non haberit, sed se certificat de illa certitudine, quæ jam est in actu. Quo in casu, duplex certitudo intervenit, certitudo scilicet objectiva auctus, & certitudo de certitudine auctus; hæc posterior provenit à reflexione, non prior. *Nihilominus haec Doctrina*

NON SATISFACIT Primò. Quia omnes haec Conditiones possunt revocari commode ad duas. Nam prima potest revocari ad connexionem objecti. Tertia revocari potest ad firmam adhesionem: Si enim non sit ipsi assentiens infallibilis, firmè ei non adhæbit; sed semper cum formidine. Quarta etiam Conditione non aliud habet, quâm firmam adhesionem.

NON SATISFACIT Secundò. Quia secundum illa Conditione nullo modo ab eodem explicatur quid universaliter velit. Nam quod addit de hæreticis illud est particulare; & particulari certitudinis exemplum. Hic autem queritur de certitudine, quibuscumque tandem actibus communis. Rursus per istum modum infallibilem, vel intelligit infallibilitatem ex parte objecti, & sic revocabitur ad Connexionem cum veritate objecti, vel intelligit infallibilitatem ex parte cognoscendi, & hæc revocatur ad firmam adhesionem, utrumque autem simul sumptum formaliter infallibilitatem.

NON SATISFACIT Tertiò. Quia quod hæretici non accipiant Ecclesiam tanquam regulam infallibilem, hoc ipsum non est simpliciter necessarium, saltem positivè ut supra dicebam: quia DEO credi potest, etiam sine propositione Ecclesie, ut sit in privata revelatione. Rursus quod hæretici eadem regulâ ad veros & ad falsos articulos utantur, id etiam instantiam habet: quia eadem motiva credibilitatis, deserunt alicui rusticō ad credendum articulum verum, & falsum. Ergo explicatio illa mediæ infallibilis utendi, non satisfacit, propter instantiam allatam.

DIFFICULTAS I

An assensus fidei sit Certissimum?
Supponit omnes assensus Fidei, esse certissimum; habet tamen id suas difficultates.

Punctum Difficultatis I

Distinguitur quo sensu assensus Fidei sit certissimum?

DISCENDUM Primò. *Assensus fidei esse assensum certissimum, certitudine objectivâ.*
PROBATUR Primò. Auctoritate. Act. 2. Cap. 27, inquit S. Petrus, sciat dominus Iesu, quia d

Dominum eum, & Christum fecit. Secunda Petri 2. Habemus, inquit, firmorem Propheticum sermonem. Augustinus lib. Confess. cap. 10. Facilius dubitarem me vivere, quam non ita esse veritatem, quam audiui in corde. Bafilius epist. 43. ad Greg. Niss. In sublimioribus dogmatibus potior est ratioinacionum comprehensione, ipsa fides. Et in Psalm. 115. Fides supra rationales Methodos, animam ad assensum trahens. Richardus 1. de Trinit. cap. 2. Quotquot inquit Veraciter fideles sumus, nihilque certius tenemus, quam quod fide credimus; plura vide apud Valent. disp. 1. quæst. 4. puncto 8.

PROBATUR Secundò. *Quod habet eandem certitudinem objectivam, quam habet ipse DEUS, est ex parte objecti certissimum: quia Divinâ certitudine nihil potest esse maius, hoc ipso non esset Divina, si illâ daretur major. Sed fides habet certitudinem objectivam quam habet DEUS: quia idem est objectum & motivum formale assensus fidei, quod motivum formale assentiendi, & esse veracis, ipsiusmet DÉO, nempe quod sit Veritas prima.*

PROBATUR Tertiò. *Quòd motivum est certius, eo assensus est certior certitudine objectivâ: desumitur enim illa à motivò: & ita magis certius certitudine physicâ, quam morali, magis Metaphysicâ, quam physicâ: quia etiam motiva sunt certiora. Sed motivum fidei est certissimum: quia Divinum. Et sicut subsistentia Christi est subsistentia perfectissima, quia Divina, ita & motivum fidei est perfectissimum, quia Divinum.*

DICENDUM est Secundò. *Non esse de natura actus fidei, esse certissimum certitudine graduali.*

PROBATUR Primò. *Falsa est hæc Universalis: Omnis actus fidei est certissimum certitudine graduali. Ergo debet esse vera hæc particularis. Aliquis actus fidei non est certissimum certitudine graduali. Ergo ulterius est verum, non esse de natura actus fidei esse certissimum certitudine graduali. Si enim hæc esset, de natura illius, omniae actui conveniret. Falsum autem esse illam Universalem probatur. Tum quia in aliis Virtutibus Theologicis, non omnes sunt æqualis intentionis gradualis, alia omnes essent æquè meritorii. Ergo idem dicendum de fide. Tum quia de facto experimur interdum nos intensius, interdum minus intense moveri, licet numerus gradualis à nobis taxari non possit. Experiunturque conversi ex hereticis, quod aliqua intense credant, alia non item, ob speciales superandas difficultates. Tum quia nullum est principium determinativum ad æqualitatem gradualis intentionis: non enim hoc est Lumen intellectus: quia etiam suos actus naturales, non omnes æqualiter intenso facit, intensiusque assentitur Principiis quam Conclusionibus. Non etiam hoc principium determinativum, est ipse Habitus fidei, quia ille se habet per modum potentiae; lata autem po-*

tentia, non sunt principium determinans ad æqualem intentionem. Non etiam habitus acquisitus naturalis, est tale determinativum: quia ne habitus naturalis, hoc habet. Ergo id referri debet sicut in naturalibus, ita & in praesenti, in maiorem applicationem potentiae, ex citationem ab extrinseco, quæ non est ratio, cur semper sit æqualis.

PROBATUR Secundò. *Quia intensio actus fidei vel est quid realiter distinctum à fide, vel non nisi ratione; utrumque autem probat, quod non sit de natura actus fidei, esse certissimum certitudine graduali: nam si intensio est distincta realiter, cum unus actus, non habeat gradus, qui finitis in infinitum actibus, conjungi possunt; alia esset infinitè intensus, utpote actu id habens, quod finitis in infinitum actibus convenire posset. Ergo non est certissimum certitudine graduali, quia addibilis est illi copia graduum: quod si intensio realiter identificatur fidei actibus, non potest esse unus actus certissimus: quia unus actus, non habet sibi identificatos realiter alios actus, nec æquivalentiam ad plures actus.*

PROBATUR Tertiò. *Habitus ipse fidei, non est in omnibus æquè intensus. Ergo nec actus.*

RESPONDEBIS. *Quod tota species per nos continetur in uno Individuo. Ergo etiam & tota gradualis intensio continetur in uno actu.*

CONTRA. *Quando docetur, speciem contineri totam in individuo, accipitur species secundum quod natura est, & non secundum divisiones individuales. Neque enim in uno individuo sunt reliqua individua, consequenter nec rationes, quæ consequuntur individuationem sunt in uno actu. Jam autem nos non negamus, quod tota natura actus fidei continetur in uno individuo, sed negamus continerit oram intentionem, quæ sequitur individuationes.*

Hanc Conclusionem tradit Scriptura, dum aliquorum appellat magnam fidem, in aliis dicit non esse multum lumen.

DICENDUM est Tertiò. *Si nomine assensus certissimi ex parte subjecti, accipiamus assensum seu actum, qui de facto certissimum reddat subjectum, in isto sensu, actus fidei, non est assensus certissimus. Pro hac Conclusione lunt Cajet. in Secunda Secundæ quæst. 4. art. 8. Capitulo in 3. distinct. 35. art. 3. Albertus Magnus in 3. disp. 23. art. 17. D. Bonaventura distinct. eadem art. 1. quæst. 4. Richardus art. 7. quæst. 1. Alensis tertia parte quæst. 68. art. 1. Et S. Thomas hic, quæst. 4. art. 3. Ubi dixisset fidem certioram esse scientiam, addit esse interiorum ex parte subjecti. Et Valentia citatus assert. 2. docet Sapientiam, Scientiam, Intellectum principiorum, quodammodo esse habitus certiores, quam fidem.*

PROBA-

PROBATORIUM PRIMÒ CONCLUSIO. Impossibile est assensum fidei ex parte subjecti esse certissimum; & esset enim talis ut supponitur, & non esset; quia assensus ille ex parte subjecti, est certissimus, quo ex parte subjecti non datur certior, sed assensu fidei quoconque, ex parte subjecti, datur certior. Quod ipsum probatur. Impossibile est ita cognoscere Auctoritatem Dei attestantem, ut non possit magis adhuc & perfectius cognosci. Ergo impossibile est illam Auctoritatem attestantem, ita ex parte subjecti certificare, ut non possit magis: quod enim ex parte subjecti magis penetrabitur, eò ex parte subjecti, magis certificabit.

PROBATORIUM SECUNDÒ. Illa certitudo ex parte subjecti est certissima, quā ex parte subjecti non datur major. Sed certitudine fidei ex parte subjecti datur major certitudo: quia certitudo quam habet DEUS ex eodem motivo hoc est veritatis prima, dñe revelata procedentis, ex parte subjecti est major: quia ex parte subjecti illa certitudo in DEO est infinita, in credentibus finita, hocque ipso, quia ex parte subjecti est Divina, ex parte subjecti est certior: quæcumque enim perfectio Divina, est identificata Deitati, & ex ipsa identificatione perfectior est. *Neque valet si dicas.* Assensum fidei ex parte subjecti esse certissimum, comparando ad subjecta creatura non ad in creatum; non inquam valet quia Conclusio procedit universaliter. Et sic ut si dicas creatari scientiam esse maximam, benè argueretur quod non: quia scientia Divina est major, ita & in praesenti.

PROBATORIUM TERTIÒ. Quia si ex parte subjecti assensus fidei esset certissimus, esset ex eo, quod haberet motivum certissimum. Sed ex eo quod habeat motivum certissimum, non sequitur quod adhuc esset certissimus, quod ipsum probatur. Tum quia, quæ se tenent ex parte objecti, non debent confundi cum iis, quæ se tenent ex parte subjecti. Ergo nec principia, quæ ex parte objecti reddunt assensum certissimum, confundi debent cum principiis, quæ ex parte subjecti, reddunt assensum certissimum; præcipue cum possit esse per omnes aliquid ex parte objecti certissimum, non tamen ex parte subjecti. Tum quia, subsistencia Christi, quamvis sit infinita, non tamen facit modò infinitò subsistere Humanitatem Christi. Ergo etiam poterit esse motivum ex parte objecti certissimum, & non hoc ipso, facere ex parte subjecti certissimum assensum. Tum quia, universaliter objectum non communicat suas perfectiones subjecto omnes, si modus communicandi non sit æqualis, ipsi objecto; cum ratione modi communicandi, se communicet objectum, subjecto; quæ communicatio inter alia, hic stat, in perceptione objecti, quæ non potest esse semper æqualis.

Per hoc tamen non Nego, assensum illum es-

se in hoc sensu certissimum certitudine maximæ subjectivæ, si scilicet comparetur cum certitudinibus naturalibus, quas credens potius vellere deserere quam fidem, ubi erit certitudo subjectiva maxima, non quidem petibilis ex conditione ipsa penetrationis, & aliis tenentibus se à parte subjecti, sed petibilis à conditione ipsius objecti, licet subjecto, relucientis & appetientis ab eodem.

Punctum Difficultatis 2

Comparatur certitudo Fidei cum aliis Certitudinibus.

CERTITUDO fidei comparatè ad alias certitudines verbigratiæ Metaphysicam, sic

EXPLICATOR. Si deserendum esset per impossibile motivum Metaphysicum, eò quod est contrarium fidei, potius illud vellem deserere, quam motivum fidei: quæ suppositio est impossibilis: impossibile enim est, esse duas veritates pugnantes. Ne tamen dicatur esse suppositio tollens se ipsam, de qua universaliter, præter alibi dicta, pono hic controversiuncula quam habui de hac materia, cum Collega meo Viro præcellentis ingenii Patre ALBERTO ZERONSKI.

SUPPONO PRIMÒ. Categoriam impossibilis. Supremum genus erit impossibile; dividitur in impossibile absolute & impossibile ex suppositione. Impossibile absolute dividitur in impossibile, Metaphysicæ, physicæ & largius in impossibile moraliter. Impossibile autem ex suppositione, dividitur in impossibile ex suppositione tollente seipsum, seu ut vocat Durandus in impossibile incompossibile, & in impossibile ex suppositione, non tollente seipsum, seu in impossibile compossibile.

SUPPONO SECUNDÒ. Tam impossibile in compossibile, seu ex suppositione impossibile, tollente seipsum procedens, quam impossibile ex suppositione non tollente seipsum, seu impossibile compossibile, implicare contradictionem & quæ difficultas oritur de suppositione impossibilis non tollente seipsum, quod illa etiam involvit duo contradictiones in re ipsa.

RATIO EST. Tum quia si suppositio impossibilis, non tollens seipsum, non involvet duo contradictiones in re ipsa. Ergo Petrus potest esse non substantia. Sequela probatur; quia si semel sequitur supremum genus Categoriz, alio cui inferiori non convenire, ut potest non convenire in suppositione impossibili non tollente seipsum, poterit & alteri inferiori non convenire supremum genus, quod est substantia, adeoque nec convenire Petro. Tum quia de suppositione impossibili non tollente seipsum, vel potest prædicari, quod sit impossibilis, vel non potest. Si non potest. Ergo aufertur tota ratio verificanda prædicationis, quia illa stat in identitate proportionata prædicati cum subjecto, ut nouum

R. P.
THEMLOI
zianowski
Tom. I. et 2

1. VI

rum ex dialekticis, quæ ratio auferetur, si non posset prædicari impossibile, de suppositione impossibili non tollente seipsum, cùm enim impossibile, ex suppositione non tollente seipsum, sit subiectum, quod in sua ratione impossibilitatem importat, quare ergo de eo subiecto dicitur, non posse prædicari impossibile, in quo tamen stat, tota ratio prædicandi. Si autem de suppositione impossibili non tollente seipsum, potest prædicari, quod sit impossibilis, potest etiam & definitio impossibilis petita ex linea Dici de illa prædicari, ob identitatem definitionis & definiti. Si potest prædicari definitio impossibilis, petita ex linea Dici, potest prædicari, quod involvat duo contradictoria: hæc enim est definitio impossibilis, in linea Dici. Tum quia nulla suppositio immutat naturas rerum: intentiones enim non auferunt, nec addunt prædicata primò intentionalia, quale est objectiva possiblitas vel impossiblitas. Hinc si independenter à suppositione est impossibile in re, etiam positæ suppositione, est impossibile quodam.

RESPONDETUR. Impossibile absolute includit contradictionem prædicatorum in Conditionato. Concedo: impossibile verò absolute, possibile verò conditionare involvit contradictionem prædicatorum tam in absoluto quam in Conditionato. Nego.

CONTRA. Tum quia Concesso hoc, quod impossibile ex suppositione non involvat pro statu conditionato, duo contradictoria, sed in sensu absoluto, habetur intentum aliis verbis, nempe in re, involvi duo contradictoria: absolute enim & in re, in præsenti, verbis differt. Tum quia si concedatur, quod impossibile absolute, involvit duo contradictoria, non autem impossibile ex suppositione: rediret paritas & argumenta jam facta. Quod si dicatur non in Utroque statu involvi hanc contradictionem, nihil erit contra intentum argumenti nostri. Nam nos volumus in re convenire duo prædicata contradictionia; non autem quod ei convenient, tam in statu absoluto, quam conditionato.

DICES. Quando dico, si Leo esset homo esset discursivus, sensus est, si possibile esset Leōnem esse hominem possibile quoque esset esse illum rationalem. Sicut autem ex conditionata existentia & causa illius conditionata, non ponitur res absolute in esse existentia, sed absolute est non existens, ita ex conditionata possibilitate rei, & causa illius possibilis conditionata, non ponitur res absolute possibile, sed manet impossibilis.

RESPONDETUR. Si manet res impossibilis absolute. Ergo in se involvet duo contradictionia, qui medius terminus nostrum intentum probat. Si enim Conditionem nihil ponit in rebus, nec ponet possibilitem in re. Ergo si aliquid

est impossibile in re; positæ conditione possibilis manet in re impossibile. Ergo de illa verificantur duo contradictoria.

SUPPONO Tertio. Regulam dignoscendi quod aliqua suppositio sit impossibilis incompossibilis, seu tollens seipsum, hanc esse, si quod una pars affirmat, hoc altera formaliter, immediate, & per locum intrinsecum negat, quæ autem non tollit seipsum, non idem quod affirmatur, formaliter & immediate negat, licet ut dixi negetur in re.

RATIO. Tum quia nulla est ostensibilis suppositio impossibilis sine dubitatione, tollens seipsum, quæ id non habeat, & omnis hoc habet, semperque, ut ostenderet Inductio. Ergo per regulas definitionis procedet illa regula. Et certe hæc suppositio, si per impossibile Leo esset homo, non esset animal rationale, est suppositio impossibilis tollens seipsum. Nam affirmatio definitio, negatur definitio, quæ tamen formaliter & immediate, per locumque intrinsecum, habet se ad definitum. Hæc autem: Si Leo per impossibile esset homo, nesciendum esset dignus, qui superet & regat quæcunque animalia, est suppositio impossibilis, non tollens seipsum: quia non sequitur ad Leōhominem, formaliter & immediate, regimen animalium. Item hæc: Silapis esset animal, non esset rationalis, est suppositio impossibilis: impossibile enim est lapidem esse animal, non tamen tollens seipsum: quia adeste animalis, non sequitur formaliter immediate, & per locum intrinsecum rationalitas. Tum quia si suppositio impossibilis duo contradictionia immediate & formaliter involvit est inutile, si non involvit est utilis. Ergo bene prædicto modo explicatur: quia tota explicatio illius ad hoc tendit, ut sit ad arguendum, illa suppositio utilis. Antecedens quoad primam partem probatur. Si posset suppositio non tollens seipsum affirmare, & idem immediate negare, quæcunque involveret duo contradictionia ipsam suppositione statuque illo intentionali, atque involvit in statu physico & absolute: procederet enim de eodem, per idem, ratione eiusdem. Si in ipsa etiam suppositione formata, involvit duo contradictionia. Ergo nulla veritas habebitur: quia duo contradictionia verificari impossibile. Et sicut argumentum, quod multum probat, nihil probat: ita & veritas duorum contradictioniorum est multa veritas, adeoque nulla. Ergo sicut esse, quod est non esse, nullum est esse; ita veritas affirmationis eiusdem, & veritas negationis eiusdem, est nulla veritas. Antecedens idem quoad secundam partem probatur: quia si non idem quod formaliter negatur, formaliter affirmetur, non erit contradictionis in suppositione, si non erit contradictionis in suppositione, poterit esse veritas, si veritas, ergo & utilitas ad scientias, rerumque formalitates internocendas. Tum quia si spectatur

retur natura hujus quod est tollere seipsum, videndum est, quis posset formari conceptus, tollentis seipsum. In imaginabile est, quod tollat seipsum aliquid, nisi quod in linea esse sit, sicut esse & non esse; tumque intelligitur tollere seipsum, esse, quando in suo esse, includit & ambit non esse: in linea autem dici, quæ versatur inter extrema Non & Ita non appetet, qui Ita tollat seipsum: nisi in se, habeat Non. Tollentis ergo seipsum erit iste conceptus; quod in esse, quod est, dicit non esse, & in Ita dicit Non. Hinc è contra conceptus non tollentis seipsum contra conceptus non tollentis seipsum est, quod in suo esse non dicit non esse, & in suo Ita non dicit Non. Ergo & suppositio impossibilis non rollens seipsum, illa erit, quæ in suo esse, non dicit non esse, & in suo Ita non dicit Non. Sed suppositio impossibilis non tollens seipsum, ea sola non dicit in suo esse, inclusum non Esse, & in suo Ita non inclusum Non, quæ id non affirmat formaliter & immediate, quod negat formaliter & immediate. Si enim non formaliter & immediatè hoc pœget, non erit contradic̄tio ratio ne eiusdem, de eodem, per idem, adeoque nec sublatio sui ipsius.

DICES. Primò Suppositionem impossibiliem tollentem seipsum, in hoc stare, quod Conditio repugnet illi prædicato aut conceptibilitati, quæ objecto alicui sub conditione tribuitur, quod multis modis contingere potest. Ut si effectus formalis negetur causæ formalis, vel effectus virtualis causæ virtuali, vel duo aliqua inter se connexa separantur. Ponuntur exempla: Si Leo esset homo, non esset rationalis, si Leo esset homo, non esset risibilis. Si Petrus esset Leo, non esset homo.

RESPONDETUR. Negando tenere hanc regulam in quantum se opponit nostræ. Ratio. Tum quia hæc regula non convenit soli; convenit enim etiam suppositioni non tollenti seipsum: quia hæc suppositio, si possibile esset, Leonem esse hominem, possibile quoque esset, esse illum rationalem: non est tollens seipsum. Ubi objectum cui prædicta ratio tribuitur est Leo, conditio sub qua tribuitur, est, esse hominem; hoc quod tribuitur, est, esse rationalem, & tamen indubie huic objecto quod est Leo, repugnat esse rationalem. Tum quia hoc quod est tribui prædicatum repugnans non satis liquet quid velit: quia ista repugnantia vel est comparatè ad id cui tribuitur illud prædicatum, & sic illa propositio, si Leo esset homo, non esset rationalis, non erit tollens seipsum: quia negatio rationalitatis, non repugnat Leonem, qui Leo, est dictum objectum. Vel ista repugnantia quæ non debet reperiri in suppositione non tollente seipsum, est comparatè ad Conditionem, tunc hæc propositio: Si Petrus esset Leo non esset homo, non erit tollens seipsum, cuius oppositum voluit arguens, quia Ne-

gatio hominis non repugnat Leoni, & tamen Conditio hic est, esse Leonis. Tum quia debet ostendi: posito, quod hæc nostra sententia non teneat, per quid differat hæc altera. Nam dices quod in suppositione non tollente seipsum non debeat esse repugnantia, est dicere, quod non debeat esse contradic̄tio, quæ ratione ejusdem formalis, debet esse.

Quod attinet ad illa exempla. Primum. Exemplum est legitimum sed non ex eo, quod negatur effectus formalis de causa formalis, sed quia id affirmatur formaliter, negatur formaliter & immediate. Nam cum nihil sit magis formale & immediatum quam definitum & definitio, & tamen hic affirmato definito quod est homo, negatur rationale, quod est definitum. Imò dico effectum formalem possengari de causa formalis rigorosè loquendo. Nam dealbationis causa formalis est albedo, nec causa eius formalis est subjectum capax, & tamen si non sit subjectum capax, non dabitur effectus formalis: nec enim albedo dealbatur Angelus, denominabiturque albus. Item in rigore loquendo effectus formalis rationalitatis, non est homo, sed constitutum seu Compositum, quod tamen componit, etiam id, quod non est causa formalis, sed materialis verbi gratiæ animalitas. Unde etiam effectus formalis albedo positiæ in parieta, non est partes albus rigorosè loquendo, sed dealbatio, hoc est denominatio consequens ipsum illud Compositum Accidentale. Sed hoc ad præsens non facit: neque enim hæc mens est, discurrere de effectu formalis.

Secundum Exemplum. Nego contñere suppositionem tollentem seipsum: Non raro enim hanc suppositionem audimus & admittimus. Si per impossibile homo esset rationalis, & non esset risibilis. Major item est connexio in homine, animalitatis cum rationalitate, tanquam partis essentialis, quam cum passione, & tamen admittitur hæc suppositio: si per impossibile Petrus esse animal & non esset rationalis.

Tertium etiam Exemplum non plenè satisfacit, quia admittuntur similes; verbigratiæ. Si possibile esset Leonem esse Petrum, possibile quoque esset esse illum rationalem; Petrusque in dicta suppositione sumitur, non nisi pro solaindividuatione. Unde sensus est: si hæc individuatio: Petrus, non esset homo, sed Leo, non esset animal rationale, quod magis tener distingendo Petreitatem formaliter ex natura rei, ab esse hominis. Sed posito etiam, quod dicta suppositio tolleret seipsum; ajo non ex eo id esse, quia inter se connexa separantur: nam etiam in suppositione non tollente seipsum talis separatio contingit, ut si dicam: si per impossibilis esset rationalis, non tamen animal.

DICES Secundò. Ubi tunc duo contradictionia sive mediata sive immediata, ibi non est veritas. Sed nō hoc admittimus. Ergo non potest

R. P.
THOMAS
ZIANOWSKI
Tom. secundus
D. VI

potest esse tunc veritas, quod tamen falsum est. Nam in hac suppositione, si Leo esset homo, esset rationalis, est veritas; in hac vero tollente seipsum, si Leo esset homo non esset rationalis est falsitas.

RESPONDETUR. Imprimis. Hoc argumentum nos non petere, quia nihil agimus de medata contradictione, sed de contradictione in re. Directe tamen Respondetur; ubi sunt duo contradictionia mediatè, nos posse esse illuc veritatem absolutam, posset tamen esse conditionatam. Non potest esse absoluta veritas, hæc enim est veritas in re; dictum autem, in re, esse illuc duo contradictionia; potest tamen esse conditionata veritas: quia non affirmatur illuc & simul negatur Conditio, adeoque non est in illa contradictione: neque enim quando dico. Si Leo esset homo, esset rationalis, affirmando esse hominis, nego esse hominis. In idem recidit si dicas: Ubi sunt duo contradictionia sive mediatè sive immediatè, eo respectu quo sunt contradictionia, non posse esse veritatem, secus eo respectu, quo non sunt contradictionia.

DICES Tertiò Ponamus, quod infinitum Categorematicum verbi gratiæ implicit, etiam si in hac propositione: Non datur infinitum Categorematicum, non sint termini immediatè & formaliter contradictioni; tamen eo ipso propositione esset falsa; quia continet terminos contradictionis immediatè.

RESPONDETUR. Fortassis attendendo ad hoc, quod supponatur infinitum Categorematicum implicare, non debuisset ponere propositionem; non datur infinitum Categorematicum: oppositum enim hic intenditur. Sed datur infinitum Categorematicum, nisi forte mentem non penetrarem arguentis. Sed quidquid sit de hoc: Concedo quod ad impossibilitatem, sufficiat mediatè involvere contradictionem, nec de hoc hic disputatur: Sed an sit suppositio impossibilis non tollens seipsum, quæ licet in re continet duo contradictionia, non tamen immediatè hoc negat, quod alia affirmat, & de hoc est quæstio. Denique etiam in ostensione implicantiæ, quod implicit infinitum Categorematicum talis est processus, & esset infinitum & non esset infinitum, quæ est immediata contradictione, ad quam quæcunque alie revocantur, virtuteque illius robur habent.

DICES Quarto. Hæc suppositio est tollens seipsum adeoque falsa: Si Leo esset homo, non esset discursivus; vel non esset risibilis, etiam si non continet prædicata immediatè contradictionia; quod autem hæc si suppositio impossibilis tollens seipsum probatur; quia non esset ratio, Cur talis una propositione sub conditione impossibili sit falsa, altera non, nisi quod una sit in propositione tollente, altera non tollente seipsum.

RESPONDETUR. Doctrina hæc assumit, quod illæ suppositiones sint tollentes seipsum,

quæ sunt falsæ. Unde supponitur hæc Major. Omnis suppositio tollens seipsum, est falsa, quæ Major non tenet. Non repugnat enim dari suppositionem non tollentem seipsum, & tamen falsum, tollere etiam seipsum & esse falsum, non sunt rationes, quæ se ex definitis prædicatis consequantur. Primum Exemplum est legitimum, quia affirmatur discursivo seu rationali, in ipso definito quod est homo, negatur idem rationale seu discursivum. Secundum autem exemplum etiam supra negatum est, quod sit legitimum. Quod si quæas quæ sit regula taxandi; quænam suppositio sit non tollens seipsum, & tamen falsa vel vera, id spectandum erit ex nexus vel disnexu prædicati cum subiecto.

DICES Quinto. Propositio hypothetica vel Conditionalis est tota vera, ac indivisibiliter. Ergo & in suppositione non tollente seipsum, est tota ac indivisibiliter vera, quomodo, autem potest esse vera, si continet duo contradictionia.

RESPONDETUR. Hypotheticam esse totam veram, (addo vel falsam) ex suppositione, sed sed non est necesse, etiam in re esse veram. Estque in imaginabile posita veritate hujus conditionata, si Leo esset homo, esset animal rationale. Non implicare in re, esse Leonem animal rationale. Si autem implicat; quæ restat quæstio, cùm hoc solùm à nobis dictum sit.

ADDO imprimis. Si in suppositione non idem formaliter & immediatè verbi gratiæ negetur, quod affirmabatur, non fore contradictionem, quia hæc debet esse ratione ejusdem. Si autem verbi gratiæ affirmetur de Petro rationalitas, negetur risibilitas, erit in re contradictione: quia risibile, in re, est ipsum rationale: hinc Negato risibili, negatur in re rationale: mediatum enim & immediatum, non haberur in rei existentia; infundabiturque contradictione in illo, & esset homo realiter, & non esset homo realiter. Deinde revoco, quod scilicet in omni suppositione non tollente seipsum, supponatur semper vera aliqua, verbi gratiæ, si per impossibile Leo esset homo, esset animal rationale, supponit hanc, Omnis homo est animal rationale, hancque doctrinam supponit frequentius Perez ex Aureolo.

SUPPONO Quartò. Actum hunc: Vellem potius deserere motivum Metaphysicum, quam motivum fidei, non posse explicari per ipsum præsens: Volo.

RATIO hujus suppositi ex S. Thoma tradita de Pœnitentia D. 1. N. 81.

Suppono Quinto. Actum prædictum vellem potius deserere motivum Metaphysicum, quam motivum fidei, non posse esse, nec dici, actum absolutum ex parte actus; sed esse illum conditionatum etiam ex parte actus.

RATIO. Tum quia Tota Schola Thomistica & Nostrain hoc concordant, quod actus conditionatus ex parte actus, sit penes *Vellem* verbi gratia, & actus absolutus ex parte actus, sit in *Volo*. Hinc quando ponitur à Thomistis exemplum actus absoluti ex parte actus, conditionati ex parte objecti, sic formatur: *Volo* ut si Petrus me respexerit convertatur, in quo nos cum illis concordamus; nec unquam objecimus illis, quod ille actus non sit absolutus ex parte actus. Nos autem consentientibus etiam Thomistis, actum conditionatum ex parte actus, exprimimus; per *Vellem*, ex quo sic formatur Argumentum. Vel potest voluntas elicere actum conditionatum ex parte actus vel non potest. Si non potest. Ergo nonnisi prædeterminatio datur: datur enim *Volo* nonnisi, absolutum, Thomisticum, conditionatum autem ex parte objecti. Si potest elicere Voluntas actum conditionatum etiam ex parte actus, non ostendetur illorum conditio, nisi quod actus absolutus ex parte actus sit in *Volo*: uterque enim habebit existentiam; uterque versabitur circa conditionem, & quæcunque alia distinctione adferetur, ea non se tenebit à parte actus, de quo hinc queritur, sed ex aliis prædicamentis. Ergo cum prædictus actus non sit exprimibilis per *Volo*: hoc ipso non erit absolutus ex parte actus. Tum quia actus significabilis nonnisi per *Vellem*, & esset absolutus ex parte actus, quia quæcunque ratio communis assignabitur actus absoluti ex parte actus, ejusque exprimibilitas, ea ostendet, actum, nonnisi per *Vellem* verbi gratia significabilem, non esse absolutum ex parte actus: quæ ratio per nos, est tendentia ex parte actus, nullà conditione affecta, & exprimibilis per verbum de præsenti indicativi: ipsumque *Ly* Indicativi, ejusque definitio videatur hoc significare: quæ enim absoluta sunt, indicari possunt. Rursus omnes apprehendimus absolutam volitionem significari per *Volo*, quod ipsum probatur. Actus absolutus ex parte actus, est actus exprimibilis absolute, exprimibilitas enim illa, sequitur conditionem objectivam actus. Sed nullus actus nisi actus *Volo*, est exprimibilis absolute. Ergo nullus actus nisi actus *Volo*, est actus absolutus ex parte actus. Minorem ostendit præter dicta, *Inductio*; *Ly* enim scirem, ambularem, appetarem, communis apprehensio docet, non importare esse absolutum ex parte actus.

Tum quia istud *Vellem*, per se est quid commune & actibus absolutis ex parte actus, & actibus etiam conditionatis ex parte actus; da ergo per quid distinguuntur in eo ipso, quod se teneat ex parte actus: & quodcunque ostendebitis, illud probabit, quod actus absolutus ex parte actus, non debeat per *Vellem* exprimi,

DICES. Autores Clasicos, hunc auctum: *Vellem* non peccasse appellare absolutum ex parte actus. Ergo & dictus actus, erit absolutus ex parte actus.

RESPONDE TUR. Clasicos illos loqui cum restrictione: dicuntque illum actum quod & nos alia diximus: esse absolutum suo modo, ex parte actus, hoc est existentem: nihil enim conditionate existit, ut videre erit attendendo ad argumenta, quæ ut solvant, dictam propositionem assumunt. Sed non docent idem, posito quod possint elici actus à voluntate etiam Conditionati ex parte actus, & quidem distincti ad actibus absolutis ex parte actus, non dicunt inquam, actum *Vellem* non peccasse, esse absolutum ex parte actus: hoc est in modo tendendi & versandi, nullam habere Conditionem à parte actus, de quo solo, est huc quæstio.

Applicantur supposita ad præsens,

ASSERO Primò. *Impossibile esse*, ut sit aliqui evidens Metaphysicè, & tamen sit contrarium fidei.

RATIO. Quia impossibile est verificari duo contradictoria; hæc autem tunc verificari in quantum est aliquid revelatum, est Verum: DEUS enim nec falli nec fallere potest; in quantum autem etiam oppositum esse evidens Metaphysicè, supponitur esse Verum, & est Verum: quia evidenter Metaphysicè, non potest esse nisi Vera; oppositum tamen ut dixi, seu contradictorium dictans, Ergo tunc verificantur duo contradictoria.

ASSERO Secundò. *Posito quod per impossibile oppositum fidei dictares Metaphysicæ, deberet esse hinc resolutus sub conditione, ad potius sequendum motivum fidei.*

RATIO quia motivum fidei, est nobilis & infinitæ certitudinis; Metaphysica autem veritas, est Creatæ & infinita.

ASSERO Tertiò. *Hunc actum. Si alterutrum faciendum foret, potius assentire motivo fidei, quam Metaphysicæ, esse actum etiam ex parte actus conditionatum.*

Ratio. Quia est actus, nonnisi per *Vellem* exprimibilis: exprimibilitas autem talis, notat actum conditionatum, etiam ex parte actus. Ex quibus.

INFERES: Certiorem esse fidem, evidenter Metaphysicæ, quia motivum fidei ut dictum, est certius. Sed in super

QUÆRES Primò. *An assensus fidei sit certior aetate scientie infusa?*

ASSERO Primo. *Actum scientia infusa per se, seu que per se excedit vires naturæ, non esse auctoratum, certitudine, objectivâ, ac actum fidei. Est assertum Turriani Secundæ dñp. 42. dub. 2. Contra Amicum, Granadum & ex parte contra Lugoneim.*

R. P.
TH: MLOI
zianowski
Tom. sec. Z
D. VI

RATIO. Tum quia certitudo objectiva, sumitur ex certitudine motivi; scientia autem per se infusa, non est motivum *æquè* certum: quia Scientia infusa, quâ Scientia est, debet esse cognitio per causam, cognitio autem per causam, non est *æquè* certa, ac cognitio per locum extrinsecum, qui est Veritas prima qua attestans, hac enim certitudo, est infinita ex genere suo. Tum quia nullum motivum Creatum, est comparabile cum motivo increato. Tum quia quacunque ratione *æquabuntur*, *æqualitas* illa non potetur ab *æqualitate* motivi. Ergo non ostendetur certitudo *æqualis* objectiva.

DICES Primò. Cum Lugone. Non est ratio, cur actus scientiae per se infusa, non sit *æquè* certus, si scientia infusa sit talis, ut non finat ullo modò intellectum dubita vel formidare, etiam ex imperio voluntatis.

RESPONDETUR. Certitudinem objectivam non esse penitandam ex defectu formidinis, sed ex excellentia motivi. Quanquam etiam, motivum fidei, quantum ex vi motivi, non admittit ullam formidinem, sed nonnisi ratione applicationis illius motivi.

DICES Secundò cum Amico. Scientia infusa supernaturalis est à DEO, ut causa particuliari, à qua non minus implicat infundi falsum, quâ implicet ut actus fidei fallat.

RESPONDETUR. Concesso hoc. Nego certitudinem objectivam non esse majorem in fide: quia hæc non spectatur penes præcismam exclusionem falsi, sed penes excellentiam ipsiusmet motivi, modumque excludendi falsi, qui in Veritate prima, longè est nobilior. Nec videretur probabile, quod si DEUS concursu supernaturali concurreret cum Petro ad credendum Joanni, quod ille assensus, sit *æqualis* certitudine objectivâ, ipsi Actui Fidei Divinæ.

DICES Tertio cum eodem. Ad utrumque actum concurrit Auctoritas Dei, licet ad actum fidei immediatè, ut motivum formale: ad actum autem scientiae infusa nonnisi mediataè: nam hoc ipso quod ad illam DEUS concurrit ut Causa particularis, interponit luam Auctoritatem, ne tali actui possit falsum subesse & ne falsitas tribuatur Deo, ut Causa particulari.

RESPONDETUR. Eo casu interponere Deum suam Auctoritatem non per modum motivi, sed per modum principii produc̄tivi. Si autem non interponit luam Auctoritatem per modum motivi; hoc ipso non habebitur *æqualis* Veritas objectiva, quæ defumitur à motivo.

Neque valer quod dicit. Ideo motivum scientiae per se infusa, quamvis sit certum, fundare *æqualem* certitudinem, quia movet intellectum, ut applicatum per lumen infallibile, infusum à Deo, ut causa particulari; Non inquam valet, quia illa applicatio, est in genere causæ efficientis; hinc autem non queritur de infallibili-

tate oriunda ex parte causæ efficientis, sed non nisi motivi.

ASSERO Secundò. *Actum scientiae infusa posse magis certificare subjectum, præ actu fidei.*

RATIO. Quia potest majori lumine penetrari vis motivi in circumstantia principii supernaturalis, quâ penetretur eliciendo actum fidei. Ergo & magis certificare subjectum.

ASSERO Tertiò. *Actum scientiae per Accidens infusa, non esse tam certum, certitudine objectivâ & entitativâ, quâ fidei.*

RATIO ex dictis: quia motivum fidei est excellentius, nec proficitur actus fidei à principio, ex sua ratione fallibili. Potest tamen actus scientiae infusa ex parte subjecti magis certificare; quia & magis penetrati illius veritas, inclusa in motivo.

QUÆRES Secundò. *An assensus fidei sit certior Visione Beatificâ?* Esse certiorem docuit Cajetanus, esse autem *æqualis* certitudinis docet Amicus, Hugo, Koninck.

ASSERO Primò. *Visionem Beatificam esse æqualem fidei, certitudine objectivâ.* Quia idem utroque motivum certitudinis, nempe Veritas prima: Idem autem seipso non potest esse certius.

ASSERO Secundò. *Quamvis in Visione Beatifica immediatè nobis applicetur Veritas prima, per fidem nonnisi mediante revelatione creatâ, non obest hoc, quoniam sequuntur certitudine.*

RATIO quia persona Verbi communicatur Humanitatì, mediante Unione aut dispositionibus: naturæ autem Divinæ per itenditatem: & tamen non est major dignitas Personæ increatae terminantis Naturam Divinam, præ se, terminante Naturam humanam: quia dignitas hæc est eadem. Ergo in Visione Beata & fide erit *æqualis* certitudo: quia ab eadem Veritate prima perceptibilis.

ASSERO Tertiò. *Visionem Beatificam ex parte subjecti, adferre majorem certitudinem.*

RATIO, quia certitudo objectiva defumitur ex penetratione motivi, quæ indubie major in Beatis, circa Veritatem primam.

DICES ex Ripalda disp. II. num. 69. Fides superat certitudine quamcumque notitiam naturalem etiam intuitivam. Ergo etiam deberet superare Visionem, præsertim cum Visio Beata majoris & minoris claritatis capax sit, ita ut ejus claritas remitti possit: Imò potest DEUM cum Creatura confundere, sicut interdum Visio sensus & intuitiva, confundit hominem cum Leone.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia nobiliori motivo innititur fides præ scientiâ, non autem præ Visione. Et licet possit esse major & minor Visio Beata, non tamen unquam excludendo identitatem sui motivi cum fide, & retinendo semper rationem intuitivæ beatificantis. Negatur etiam Visionem posse confundere Deum & Creaturam: quia hoc ipso non foret

(i) 2 Visio

Visio Beatifica ut supponitur: nam notitia, quæ non beatificativum seu Creaturam, ac beatificum, attingit, non est beatificativa.

Quæres Tertiò. *An actus fidei naturalis, cum actu fidei infuse, sit æquale certitudinis?*

ASERO Primò. *Illum actum fidei Naturalis non habiturum æqualem certitudinem entitativam, & ratione principii desumibilem.*

RATIO. Quia certitudo entitativa, delimitur à principio essentialiter determinato nonnisi ad actus certos; assensus autem ille, non oriretur à tali principio: quia oriretur ab intellectu, qui non essentialiter determinatus, nonnisi ad assensus certos, quam determinationem dicit principium actus fidei infuse.

ASERO Secundò. *Ilos duos actus, habituros æqualem certitudinem objectivam.*

RATIO, quia assensus ille uterque, eandem Auctoritatem Divinam respiceret tanquam motivum: à motivo desumitur certitudo objectiva.

ASERO Tertiò. *Assensum illum Naturalem, comparatè ad alios assensus naturales, fore certior.*

RATIO, quia & assensus fidei infuse, comparatè ad alios actus naturales, est certior. Ergò & dictus actus erit certior: quia ex una parte eidem motivo innituntur; ex altera parte nos qui differentias actus naturales & supernaturales non percipimus, ab utrolibet æquæ certificamur.

DICES Primò cum Lugone. *Illum actum esse quidem magis firmum, propter majorem adhæsionem ad objectum, quam ad objecta fidei, non tamen esse æquæ certum, quia non habet æqualem repugnantiam intrinsecam cum falsitate, quam repugnantiam habet actus fidei infuse.*

RESPONDETUR. Si per repugnantiam intrinsecam intelligatur repugnantia ratione Entitatis, Ordinis principii, in hoc sensu non habet æqualem certitudinem assensus ille fidei naturalis, cum assensu fidei infuse: si autem per repugnantiam intrinsecam cum falsitate, intelligatur, quasi objectiva & ratione motivi desumibilis certitudo, hæc erit æqualis: quamvis concedi possit, quod pluribus titulis non possit esse falsus assensus fidei Divinæ, quamvis uterque non possit esse falsus: supposito quod eidem revelationi innituntur. Ad eum planè modum, quo pluribus titulis repugnat homini esse Chymaram quam lapidi, eo quod lapis nonnisi esse participet, quod repugnat Chymæram; homo autem, & esse, & vivere, & sentire, & ratiocinari; quorum singula, sunt exclusiva Chymæram. Nihilominus nec lapis nechomo, potest esse Chymara.

DICES. Secundò cum Ripaldâ disp. II. num. 55. ut assensus ille naturalis sit intrinsecè verus, non sufficit moveri ex Auctoritate infallibili

Dei, sed etiam connecti in individuo, cum testimonio ipsius re ipsâ existente. Ergo.

RESPONDETUR. Ut assensus ille, etiam ex parte principii sit infallibilis, non sufficere ut moveatur Auctoritate infallibili, secùs ut sit certissimus non nisi ex parte objecti; ad quod sufficit certissimo motivo moveri, & illud re ipsâ, testa Deum.

DICES Tertiò cum eodem. Reliqui assensus naturales obsecuri, ut opinativi & probabiles, non sunt certissimi. Ergo neque hic.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia priores illi non respiciunt objectum certissimum, secùs actus fidei Naturalis innitens Divinæ revelationis: idque motivum suum penetrando, illucque firmissimè adhærendo.

DICES Quartò cum eodem. Assensus Naturalis non potest connecti cum objecto supernaturali: connecteretur autem cum objecto supernaturali, si esset cum testimonio Dei supernaturali intrinsecè connexus.

RESPONDETUR. Negando illum actum esse intrinsecè à parte principii connexum, cum vera nonnisi revelatione. Deinde assensus Naturalis non potest connecti cum objecto connectione supernaturali proportionis, potest tamen connecti connectione mobilis & moti, potest enim actus Naturalis moveri motivo supernaturali, & ipsa veritate prima.

DICES Quintò cum eodem. Dictus assensus non est dignus, etiam pari adhæsione firmavoluntaria intellectus, quæ assensus scientificus dignus est: quia is assensus re ipsâ non est intrinsecè cum objecto connexus, sicut est scientificus.

RESPONDETUR. Assensum scientificum majori entitativâ certitudine certum esse, præ fidei naturali: hoc ipso enim non esset assensus scientificus, si non nequeretur cum objecto: actus tamen fidei naturalis, ex suppositione factæ revelationis, habet majorem objectivam certitudinem.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT Primò Lugo. Siderat aliquid cognitio evidens evidentiâ Metaphysicâ, ad eum convincens, ut non sinat intellectum dubitare vel non assentiri; certè tunc fideles, credentes super omnia, fidei objectum, non habent animum firmum adhærendi rebus creditis, etiam contra id quod tali notitiâ cognoscunt.

RESPONDETUR. Quod fideles non habent illum animum absolutum: quia positâ suppositione impossibili, non proditur in actum absolutum: habent tamen actum firmum conditionatum; actusque ille non potest quidem prudenter, imperar tanquam absolutè faciendus à voluntate; quia absolutè faciendus non cedit sub objectum

Disputatio III.

101

prudentia supernaturalis, cadit tamen sub conditione faciendus.

ADDO. Quod ille actus non sit futurus fidei, neque enim de hoc ulla exstat revelatio, quod credendum sit etiam contra evidenteriam Metaphysicam, Deusque in sua revelatione possibilium involvit, nec attendit de facto ad ea revelanda, quorum impossibilitas vel possibilitas, ex nostris conceptibus penderet. Quod si ille actus non est actus fidei, non est necesse ut illum antecedat evidenteria motivorum credibilitatis; quae certe haberis non potest contra evidenteriam Metaphysicam; elicitur ergo ille actus non nisi ab intellectu, si fuerit necesse cum auxilio supernaturali, ponderante ipso intellectu dignitatem motivi fidei, & attollente, ultra dignitates aliorum motivorum.

OBJICITUR. Secundò A pari.

PRIMA Paritas est. Fideles non præferunt fidem iis, quæ per Visionem Beatificam intuuntur. Ergo neque præferent, evidenteribus Metaphysicè.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in casu Antecedentis, utroque est eadem dignitas motivi, quæ non habetur in casu consequentis.

SECUNDA Paritas est. Una veritas non est major alia. Ergo neque una certitudo major alia.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia majoritas veritatis non habetur, unde attollatur, stat enim in præcisa conformitate cum obiecto, seu ejus attingentia. Habetur autem, unde defumatur majoritas certitudinis ex digniore motivo. Quanquam non pauci negant Antecedens.

TERTIA Paritas est. Unum impossibile non est magis impossibile aliò. Ergo nec una certitudo certior alia.

RESPONDETUR. Antecedens non convincit. Disparitas etiam dari potest; quia *impossibile* est quid negativum, in Negativis autem, non datur præcisa intentione, nisi ut ita dicam ratione aliùs, ratione formæ oppositæ. Jam autem certitudo, est quid positivum, unde potiore jure, majoritas capax.

OBJICITUR. Tertiò à Lugone. Quamvis iustus diligat DEum per charitatem super omnia absolute, non est tamen promptus ad habendum odium Dei, vel mentiendum, si per impossibile id Deo placaret, ille enim casus est chymæricus, & non comprehenditur sub universalitate dilectionis Dei super omnia. Sic etiam chymæricum est, proponi per fidem id, cuius oppositum est evidens Metaphysicè.

RESPONDETUR. Disparitatem esse; quia suppositio Antecedentis circa illud odium, non tantum est impossibilis, sed etiam tollens seipsum: vellet enim Deum amare super omnia, ut supponitur, & non amare super omnia, odien-

do: Si autem est tollens seipsum, non potest esse objectum prudentia supernaturalis. Jam autem in casu Consequentis, est quidem suppositio impossibilis, non tamen tollens seipsum, ad coquendam prudens dictamen, de præferendo. Metaphysicæ, motivo fidei. Quamvis autem talis actus non exigatur à fidelibus, parum refert, quia multi sunt actus laudabiles, qui non exiguntur.

OBJICITUR Quartò. Id magis est certum, de quo ne dubitare quidem quamvis per actum indeliberatum quisquam potest. Jam autem de rebus fidei, saltē indeliberatē dubitari potest.

RESPONDETUR ex S. Thoma quæst. 4. art. 8. *Dicendum*, inquit quod illa dubitatio, non est ex parte actus fidei, sed quoad nos, in quantum non plenè assequimur per intellectum, quæ sunt fidei. Quod ipsum exponitur. Duplex dubitatio intervenire potest. *Prima* quæ sit fundata in obiecto & ex meritis obiecti. *Secunda* fundata non nisi in capacitate & defectuositate obiecti. Dubitatio orta ob merita obiecti, arguit in obiecto defectum certitudinis, non arguit orta ex subiecto: quia hæc, potest etiam circa certissima, principiare dubitationem, ex non intellectis verbis gratiæ terminis. Quia vero dubitatio in fide, oritur non nisi ex parte subiecti, & non secundum merita obiecti, non enim meretur DEUS ut dubitetur de ejus dictis, fit ut hæc dubitatio, nullo modò noceat certitudini fidei: oritur enim ex excellentia obiecti, quod est Veritas prima, ad quam defectuositas nostra, in illa ipsa nolcenda, non accedit.

INSTABIS. Certitudo quæ non meretur assensum, nisi ex imperio voluntatis, non est tanta, ac certitudo, quæ est ex exigentia præcisa obiecti; & tamen assensus fidei, oritur non nisi ex imperio voluntatis: assensus Metaphysicus, ex exigentia obiecti.

RESPONDETUR. Quando præberetur assensus non nisi ex imperio voluntatis, ita exigentibus meritis motivi, non erit illa *tanta* certitudo, ac quæ habetur sine tali imperio. Ceterum si hoc imperium interveniat propter defectuositatem subiecti, non potestis pervadere ad motivum in seipso spectandum, poterit illa certitudo esse major, si cetera sint paria; hoc autem est in fide.

OBJICITUR Quintò. Assensus fidei non est certissimus: quia dantur assensus qui non sunt certissimi intra fidem, quod ipsum probatur, quia assensus qui exhibetur obiecto revelato propter primam veritatem, non est æquè certus, atq; est assensus, qui exhibetur ipsiusmet veritati primæ: quia veritas prima, habet se per modum principii: assensus autem Principiorum, certior est assensu Conclusionum; quod fundatur in illo Aristotelico principio: propter quod unum quodque tale, & ipsum magis.

(i) 3

R.E.

R. P.
THOMAS
zianowski
Tom. I. e. Z
D. VI

RESPONDETUR. Principia assensuum naturalium, certiora esse Conclusionibus secus Principia assentium supernaturalium. *Ratio* quia in assensibus naturalibus alia est ratio assentiendi principiis, alia Conclusionibus; ratio assentiendi principiis naturalibus, est ipsorum evidenter in illis metu inclusa. Jam autem ratio assentiendi Conclusionibus, est alia, nempe, connexio quam talis, cum illo principio. Unde etiam in Logicis dicitur, quod assensus principiorum sit assensus secundae operationis; assensus autem Conclusionis, sit assensus tertiae operationis, qui assensus, etiam motivis, inter se distinguntur. E contra in assensu fidei ratio assentiendi principio eadem est quam ratio assentiendi objecto revelato: quia huic principio, quidquid Deus dixit credendum est quia dixit; assentior, propter Ly DEUS dixit. Rursus assentior Incarnationi, quae est objectum fidei & subiectum Conclusionis fidelis, propter idem principium, quia DEUS dixit. Quod si utrobius propter eandem rationem assentiendi assentior, & idem assenso, pro motivo assentiendi principio, ac pro motivo assentiendi objecto, sit ut in rationibus assentiendi non sit distinctio, adeoque differentia nulla, in ratione formalis. Quod si utrobius est eadem ratio formalis assentiendi; sit uterque assensus, sit etiam certus.

Ut autem salvetur quomodo hoc quidem verè sit principium, & hoc verè non principium, quamvis utrobius, sit eadem ratio assentiendi; hoc inde petendum: quia scilicet dervatione principii est, assentiri illi non propter aliud. Jam autem ipsi Ly DEUS dixit, assentimur propter ipsummet Ly DEUS dixit. Jam autem assensus qui exhibetur huic verbi gratiā objecto, datur Trinitas, exhibetur propter aliud, nempe propter: quia DEUS dixit. Casu verò quo assentimur, DEUM esse verbi gratiā, quamvis veritas prima, quam est motivum assensus, sit idem cum esse Dei; assentimur tamen illi esse Dei propter aliud; quia non attenditur hic ad identitatem realem objecti & motivi; sed ad hoc, an ipsi termini quam tales, sint sibi ratio assentiendi. Illud principium: Propter quod unumquodque tale, & ipsum magis, debet accipi cum moderatione; alias ipsa albedo magis disgregaret visum, quam paries albus. In hoc sensu ergo solum procedit, quod ratione formalis propter illam et ipsam & immediate, competit illud prædicatum, de quo agitur, sicut immediate propter ipsummet DEUS dixit, assentimur ipsi DEUS dixit; quod autem sit Incarnatus, non assentimur immediate propter Incarnationem, sed quia DEUS dixit.

INSTABIS Primò. Etiam inter articulos fidei intervenit præsuppositio unius ante alium, & sic creditio, quod DEUS creaverit mundum præsupponit, quod sit DEUS. Ergo falsò aflu-

mitur, non credi objecta, propter connexiōnem: Si autem creditur propter connexiōnem, non æquè omnia creditur, ut ante dicitur.

RESPONDETUR. Inter articulos fidei dāi connexiōnem quoad esse, sed non præcise quoad moveri, motu debito fidei; nec pro ratione, quod creaverit, assumetur, quod sit, sed quod dixerit.

INSTABIS Secundò. Assensus exhibitus evidenter motivorum credibilitatis non est assensus certissimus. Ergo neque assensus exhibitus objecto fidei, erit assensus certissimus, quia hic posterior pender à priori.

RESPONDETUR. Assensum fidei pendebat assensu motivorum præsuppositivè; non autem tanquam à ratione formalis; hinc licet ipsa motivis credibilitatis non fundent assensum certissimum, modò illum fundet veritas prima, fiet adhuc assensus certissimus, ex suppositione motivi certissimi, & accederet ei imperio voluntatis, proportionatum motivo assensum imparans. Sicut approximatio præsupposita ante ignorantem, quamvis non habeat vim ignitendi, sufficit, quod illa reperiatur, in ipso igne tanquam causa: ita etiam, licet motivis credibilitatis non mereantur assensum certissimum, sufficit quod illum mereatur veritas prima.

INSTABIS Tertiò. Ponamus Ethnicum Philosophum converti, in quo præsupponebatur in ante, demonstratio, de existentia Dei: idem fidelis factus, credit eandem existentiam, nec potest magis assentiri assensu fidei, quod DEUS existat, quam assensus fuerit per suam demonstrationem; non enim potest credere plū Dei existere, quam Dei existentiam, cum sit idem objectum. Ergo vel fides non est assensus certissimus, vel non est certior, quam sit demonstratio Metaphysica.

RESPONDETUR. Tam demonstratio, quam assensus fidei, spectari potest vel secundum objectum cui conjungitur assentiendi, vel secundum rationem assentiendi: priori illi non convenienter magis & minus, quia objectum, scilicet certius esse non potest: si autem spectetur secundum rationem assentiendi, hæc potest esse magis & minus certa, quin idem sit scilicet certius poteritque esse certior fides ratione motivi, pro illa demonstratione.

OBJICITUR Sextò. Potest voluntas imperare assensum objecti non revelati, & que firmum, ac revelati, ut patet in Hæreticis. Ergo fides, non est assensus certissimus.

RESPONDETUR. Non fore illum assensum æquè certum ex parte objecti & motivi, de quo, hinc queritur.

OBJICITUR ex Ripalda disp. II. num. 40. Ideo fides est certissima per nos, quia magis repugnat DEO fallere, quam humanæ scientie, idque

idque ob dignitatem excellentioris motivi; sed hoc non convincit; quia licet Deo repugnet magis fallere quam scientiae falli, potest esse par, scientiae ac fidei, repugnativa falsitatis: quia etiam magis repugnat Deo fallere quam fidei falli, quod ipsum probatur; quia fides potest falli, quamvis DEUS non fallat: quia potest concipi fides, quod assentitur revelationi verè non existenti, quin DEUS re ipsa fallat: quia DEUS nihil testans seu revelans, fallere non potest.

RESPONDE TUR. Negando posse concipi fidem assentiri revelationi non existenti, & tamen ex objecto, (de quo h̄c queritur) moveri veritatem primā. Āquæ autem DEUS & fides ratione objecti & motivi falli non potest: quia utrobique eadem reperitur veritas prima.

DIFFICULTAS II.

An fides moveri possit revelatione falsa?

SENSUS tituli est. An DEUS possit falso reuelare? seu aliter, quam te res habeat; de quo consule Valentiam h̄c disp. 1. quæst. 1. punct. 3. Koninck disp. 10. dub. 1. Lugo disp. 4. sc̄t. 2. Pontium disp. 21. quæst. 4. Amicum disp. 2. sc̄t. 8. & alios.

Punctum Difficultatis 1.

Potestne DEUS de absoluta potentia mentiri?

UT decidatur, an possit DEUS revelare falso, querendum erit universaliter, an possit mentiri?

DICENDUM est. Deum de absoluta potentia, non posse mentiri consequenter nec falso revelare; atque adeo nec fidem moveri à revelatione falsa. Est conclusio non tantum contra Armenios, & Priscilianistas, qui censent DEUM interdum mentitum fuisse, sed etiam contra Holtcor, Gabrielem & quosdam alios, qui Catholici cum sint; docent nihilominus, de potentia absoluta, DEUM mentiri posse, quamvis non de ordinaria. Idem sub aliis terminis: Nempe posse esse revelationem non veram, docuit Cardinalis Petrus de Aliaco, Adamus, Almainus, omnes apud Ripaldam de Ente supernaturali disp. 51.

PROBATUS Primò. Authoritate ad H̄ebr. 6. cum dixisset Apostolus Deum sue pollicitationi addidisse juramentum, subdit: ut per duas inquit res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, firmissimum solatum haberemus; & tamen per oppositos possibile est mentiri DEUM: & sicut non dicimus, impossibile est DEUM de negare concursum ad peccandum, quamvis de potentia ordinaria, illum negare non possit, sic

nec dixisset Apostolus impossibile est DEUM mentiri, si de absoluta potentia mentiri posset. Et alio loco: *Fidelis inquit permanet, negare se ipsum non potest.* Ex quo sic urgetur. Impossibile est quemquam negare se esse, Ergo impossibile est, & DEUM mentiri: nam si mentiretur, per Apostolum, negaret se ipsum. Similia habet Dionys. c. 8. de Divinis Nominibus. Ambrosius c. 6. epist. 36. ad Chromat. *Nunquid inquit non mentitur Deus? Sed non mentitur, quia impossibile est mentiri Deum.* Similia habet Aug. lib. 2. de civit. c. 5. & lib. 2. de Symb. ad Catech. c. 1.

PROBATUS Secundò. Rationibus Auctorum. Tum quia ut ait Amicus, DEUS peccare non potest. Ergo nec mentiri: peccaret enim si mentiretur. Tum quia ut ait Valentia, Contradictionem implicat ut is mentiri possit, qui habet summam & infinitam auctoritatem ad persuadendum alii, id esse verum, quod ipse dicit: talis enim auctoritas debet excludere omnem formidinem in credendo, non excludere autem, si mentiri DEUS posset. Tum quia ut ait Lugo mendacium est intrinsecè malum, & ex iis quæ ideo sunt prohibita quia mala; quod supponit S. Thomas h̄c quæst. 110. art. 3. Ergo à Deo committi non potest.

PROBATUS Tertiò. Si Deus posset mentiri etiam de potentia absoluta; & esset Deus ut supponitur, & non esset: quia non esset infinitæ perfectionis: major enim est perfectio, non posse etiam de absoluta potentia mentiri; sicut major est sanctitas, non posse etiam de potentia absoluta peccare. Jam autem si Deus non esset infinitæ perfectionis non esset Deus; nomine enim Dei, venit ens infinitæ perfectionis. Idem sic ultius proponitur. Implicat contradictionem veritatem esse mendacium. Ergo & veritatem primam mentiri. Ergo & Deum. Antecedens probatur, Quia & esset illa veritas ut supponitur, & non esset: quia mendacium esset; & sicut implicat hominem esse chymaram; ita implicat veritatem esse mendacium, cum utrumque definitionibus differat. Secunda illatio probatur. Tum quia pat est ratio hujus, ac prioris illationis. Tum quia mendacium illud factum à Deo, esset actus Dei; si esset actus Dei; esset ipsem Deum, quod est absurdum: & sicut veritas ut sic, non potest esse mendacium; ita nec veritas prima, potest esse mendacium; quod ipsum in hoc fundatur: quia de cuius ratione communis, est non posse esse tale, ejus nec ratio particularis potest esse talis. Et sic si implicat, hominem esse bovem, implicabit etiam Petrum esse bovem: prædicata enim sua afferentia ratio communis, defert ad particulare. Hinc si veritas ut sic, non potest esse mendacium, nec veritas prima poterit esse. *Negat veritas sed falsa:* Ratio communis animalis non potest esse rationale, & tamen homo qui est parti-